

Waarom een good practice over homoseksualiteit in de sport?

Binnen de sport heeft homoseksualiteit nog geen vanzelfsprekende plek. Veel sporters met homoseksuele, lesbische, biseksuele en transgendergevoelens (HLBT) komen in reguliere sportverenigingen niet open uit voor hun seksuele geaardheid. Zij kunnen ongewild te maken krijgen met intolerant gedrag en scheldpartijen op het veld of in de zaal. Gemeenten kunnen op verschillende manieren in actie komen om uitsluiting, discriminatie en homofoob gedrag in de sport tegen te gaan. Deze handreiking beschrijft een goed voorbeeld uit Nijmegen.

Meer informatie

- Kijk voor meer informatie over de adviescommissie HLBT op http://www2.nijmegen.nl/wonen/integratie/adviescommissie_homo-lesbisch_beleid.
- Voor meer informatie over de Nijmeegse aanpak kunt u ook terecht bij de gemeente Nijmegen. Contactpersonen zijn Dolf Kutschenreuter (d.kutschenreuter@nijmegen.nl) en Ton van Nieuwenhuijze (t.van.nieuwenhuijze@nijmegen.nl).

Samenstelling

Charlot Pierik, MOVISIE
c.pierik@movisie.nl of 030 789 21 16.

Kennis en advies voor maatschappelijke ontwikkeling

[mantelzorg](#)

[kwetsbare groepen](#)

[vrijwillige inzet](#)

[huiselijk en seksueel geweld](#)

[leefbaarheid](#)

Good practice homoseksualiteit & sport

Samenwerken aan een beter sportklimaat in Nijmegen

De Nijmeegse aanpak

In de gemeente Nijmegen is er veel aandacht voor de preventie van homodiscriminatie. Sinds 1992 adviseert de adviescommissie HLBT de gemeente Nijmegen gevraagd en ongevraagd over verschillende onderwerpen. De adviescommissie bestaat uit leden die geselecteerd zijn op hun deskundigheid over homo-emancipatiebeleid, emancipatie of diversiteit, of op hun betrokkenheid bij roze Nijmegen. In 2002 heeft deze commissie voor het eerst een advies uitgebracht over het sportbeleid van Nijmegen. Aanleiding was de beleidsnota Sport. In deze good practice 'zoomen' we in op hoe twee van hun adviezen zijn opgevolgd.

1. Advies over veiligheid en antidiscriminatiebeleid bij reguliere sportclubs
Het advies over veiligheid en antidiscriminatie van de commissie HLBT leidt tot expliciete aandacht voor de preventie van homodiscriminatie in bestaande protocollen en initiatieven. Zo zijn alle fairplay-initiatieven die sportclubs ondertekenen, nog eens onder de loep genomen. En gaat de gemeente themabijeenkomsten organiseren voor sportclubs in het kader van fairplay, respect en sportiviteit.

Daar blijft het niet bij: op het moment van schrijven is de Nijmeegse organisatie Sportservice bezig met de ontwikkeling van het programma 'Voel je veilig in de club'. In dit programma is homoseksualiteit een belangrijk onderwerp. Over de invulling van het programma zijn nog gesprekken gaande met onder andere de Nederlandse Sport Alliantie (NSA). Ook zijn er interviews afgenomen onder scholieren. De resultaten hiervan worden verwerkt in het programma.

2. Advies over spreekkoren bij voetbalclub NEC

Tijdens de wedstrijden tussen NEC uit Nijmegen en Vitesse uit Arnhem zijn regelmatig spreekkoren te horen waarin de term 'homo' gebruikt wordt. Variërend van 'Heel Vitesse is homo' en 'Het zijn de homo's van Vites'. In 2002 spreekt de adviescommissie HLBT de gemeente Nijmegen hierop aan. Ook de gemeente Nijmegen vindt de spreekkoren te ver gaan en bespreekt deze in het veiligheidsoverleg met clubs en politie. Dit leidt tot een stappenplan dat wordt vastgelegd in een veiligheidsconvenant tussen NEC, gemeente Nijmegen, Politie Gelderland Zuid en het openbaar ministerie Arnhem.

Het stappenplan ziet er als volgt uit: als er kwetsende spreekkoren te horen zijn tijdens een wedstrijd, dan wordt via het omroepsysteem geprobeerd de spreekkoren te stoppen. Als hieraan geen gehoor gegeven wordt, dan beslist de politie in overleg met de veiligheidcoördinator of de wedstrijd

stilgelegd wordt. Mocht dit geen effect hebben, dan wordt de wedstrijd gestaakt. Van deze laatste mogelijkheid is nog nooit gebruik gemaakt. Sinds de afspraken er zijn, is er een afname van de spreekoren.

Stappen in beleidsproces

- februari 2002: eerste advies van adviescommissie HLBT over spreekoren bij voetbalclub NEC en het antidiscriminatieprotocol voor sportclubs
- april 2003: gemeente Nijmegen neemt advies van de adviescommissie HLBT over. Sportclubs in Nijmegen ondertekenen in deze periode de algemene antidiscriminatiecode van NOC*NSF.
- september 2007: de gemeente Nijmegen schrijft de notitie Hand in Hand, over seksuele diversiteit. Hierin is expliciete aandacht voor de preventie van homodiscriminatie.
- jaarlijks: elk jaar sluiten de gemeente Nijmegen, voetbalclub NEC, de Politie Gelderland Zuid en het Openbaar Ministerie Arnhem een veiligheidsconvenant af. Hierin staat het stappenplan spreekoren beschreven.
- oktober 2009: gemeente Nijmegen spreekt met adviescommissie HLBT af om in te zetten op fairplay, respect en sportiviteit. De gemeente spreekt het voornemen uit om hierover themabijeenkomsten te organiseren.
- voorjaar 2010: de gemeente Nijmegen geeft Sportservice opdracht om voor sportclubs de training 'Voel je veilig in je eigen club' te organiseren.

Succesformule

De belangrijkste succesfactor van de Nijmeegse aanpak is de goede samenwerking tussen de adviescommissie HLBT en de ambtenaren en de gemeente Nijmegen. Het contact is goed, de lijnen zijn kort en beide partijen voeren regelmatig overleg over de voortgang. Verder is het belangrijk dat de gemeente de problemen (h)erkent die de aanleiding zijn voor de adviezen van de adviescommissie HLBT. Daardoor is de stap naar beleid en uitvoering klein.

Waarom?

Samenwerken aan een beter sportklimaat is nodig omdat sportclubs voor iedereen toegankelijk en veilig moeten zijn. De gemeente Nijmegen is zich er van bewust dat zij daarin een voorwaardenscheppende rol heeft. De spreekoren tijdens voetbalwedstrijden zijn kwetsend voor een deel van de burgers. De gemeente Nijmegen wil dit niet tolereren.

Resultaten

- Sportclubs in Nijmegen onderschrijven het antidiscriminatieprotocol van NOC*NSF.
- Kaderleden van sportclubs krijgen in 2011/2012 training en/of voorlichting over respect, veiligheid, fairplay en homoseksualiteit.
- Er is een concreet stappenplan om discriminerende spreekoren bij de thuiswedstrijden van NEC te voorkomen.

- Er zijn concrete afspraken binnen het veiligheidsconvenant van de gemeente Nijmegen.

Iets voor uw gemeente of sportclub?

Gemeenten kunnen relatief eenvoudig een antidiscriminatieprotocol voor sportclubs invoeren, met aandacht voor de preventie van homodiscriminatie. Veel sportclubs zijn zelf ook al bezig met beleid rond racisme en fairplay. De preventie van homodiscriminatie kunnen zij daar gemakkelijk in meenemen. De gemeente kan het hebben van een antidiscriminatiebeleid stimuleren door dit als voorwaarden te stellen voor het verkrijgen van subsidie.

Tips uit Nijmegen

- Neem als gemeente stelling tegen homodiscriminatie in sportclubs en geef hier richtbaarheid aan, bijvoorbeeld door een artikel in de plaatselijke of regionale krant.
- Heb contact hierover met sportclubs. Dit gesprek kan tegelijkertijd dienen als eerste inventarisatie van mogelijke problemen.
- Wees alert op signalen homodiscriminatie en vraag daar ook om bij betreffende instanties en clubs. Het is lastig een regierol te nemen als er geen aanwijzingen voor problemen zijn.
- Leg de voornemens naar aanleiding hiervan vast in beleid en plan vervolgens de stappen voor uitvoering. Reserveer het budget dat het sportclubs mogelijk maakt dit beleid over te nemen en te integreren.
- Zorg dat het beleid is ingebed in een meer algemeen beleid. Haal het exclusieve homokarakter er voor een deel af en gebruik homoseksualiteit als voorbeeld.
- Toon betrokkenheid vanuit de gemeente. In Nijmegen heeft de gemeente bijvoorbeeld een homovolleybaltoernooi gesubsidieerd. De gemeente speelde zelf ook met twee teams mee.

Samenwerkingspartners

Gemeente Nijmegen (Programma Integratie en Emancipatie), Adviescommissie HLBT, sportclubs en Sportservice Nijmegen, voetbalclub NEC, de Politie Gelderland Zuid en het Openbaar Ministerie Arnhem.

Wat kost dit?

- De kosten van de ambtelijke ondersteuning aan de adviescommissie HLBT bedragen circa € 20.000 per jaar.
- De ontwikkeling en uitvoering van de trainingen aan de kaderleden bij de sportclubs gaat naar verwachting € 30.000 per jaar kosten.